

בטיחות באירועים המוניים ויחסי הגומלין בין בעלי התפקיד באירוע

מאת: שמעון עזון (חבר הנהלת הפורום לביטחון)

"דברים לא משתבשים מאליהם" – פתגם זה ידוע בקרב העוסקים במקצועות ההנדסה, ומשמעותו, כי כל תקלה הינה פרי תכנון לקוי וקיצורי דרך. אסונות רבים אירעו באירועים תחת כיפת השמיים ואירועים המוניים, בשנת 2022 חוונו במדינת ישראל אסון רב נפגעים באירוע המוני – הילולת ל"ג בעומר במירון, אסון נוסף אירע ביוסטון טקסס שבארה"ב במהלך מופע רוק, אמנם את אירועי ל"ג בעומר חוקרת ועדת חקירה ואת אסון יוסטון חוקרת המשטרה הפדרלית בארה"ב, אך מבלי להיכנס לחקירת האירועים ניתן לקבוע בוודאות שניתן היה למנוע את האסונות הללו באמצעות תכנון יסודי מוקדם והוצאתו לפועל ביום האירוע.

במאמר זה אעסוק ב:

- הסיכונים המרכזיים באירועים המוניים ומקומו של מנהל האבטחה במענה וטיפול בסיכונים.
- יחסי הגומלין בין בעלי התפקיד המרכזיים באירוע המוני: מנהל האירוע, יועץ הבטיחות ומנהל הבטחון תוך מתן משקל למנהל הבטחון באירוע.
- המלצות למנהלי האבטחה לפעולות טרם תכנון האירוע, תוך כדי האירוע ולאחר סיומו.

הבסיס החוקי לעריכת אירועים המוניים:

- חוק רישוי עסקים פריט 7.7.ה.
- חוק הבטיחות במקומות ציבוריים.
- תקן 5688
- חוקים ותקנות בהתאם לאופי האירוע כגון: דיני התכנון והבניה, הגנת הסביבה, פקודת בריאות העם וכדומה.

דילמות מרכזיות בתכנון האבטחה באירוע:

- ריבוי רגולטורים המשפיעים על תוכנית האבטחה.
- הנחיות הבטיחות מתנגשות עם תוכנית האבטחה.
- חוקים ותקנות שלא ידועים למנב"ט.
- תקן 5688 אין חקיקה ספציפית ולכן אינו מחייב.
- דרישות המשטרה אל מול תקציב האבטחה.
- אין שפה אחידה בין בעלי התפקיד.
- תקלות בטיחות באירוע – מי נותן את המענה.

ע.ר. 580116051

בעיה נוספת בה נתקלתי לא פעם באירועים היא מנהל אירוע שמנסה להשפיע על התוכנית כדי לחסוך כסף או כי כך דורש המפיק.

במסגרת הרצאות והכשרות אותן אני מעביר למנהלי אבטחה, אני נשאל לא פעם מדוע אנחנו כמנבטי"ם צריכים להיכנס לדברים ולחוקים לא לנו? המנב"ט לשיטתם של השואלים צריך לתכנן את תוכנית האבטחה ולהוציאה לפועל ולא אחראי לנעשה באתר.

התשובה היא כי מנהל האבטחה צריך להיות נוכח בכל מעגלי התכנון והביצוע של האירוע. שיתוף הפעולה בין מנהל האירוע ליועץ הבטיחות ומנהל האבטחה הינו המפתח להצלחת האירוע. ככלל יועץ הבטיחות אמור לתכלל בתוכנית הבטיחות את כל המרכיבים באירוע וכן את ההנחיות של הגופים השונים, מכאן אנו למדים ש: כל דבר שמתוכנן או מתרחש באתר האירוע גם אם לכאורה הוא שולי, סביר להניח כי הוא ישפיע על תוכנית האבטחה.

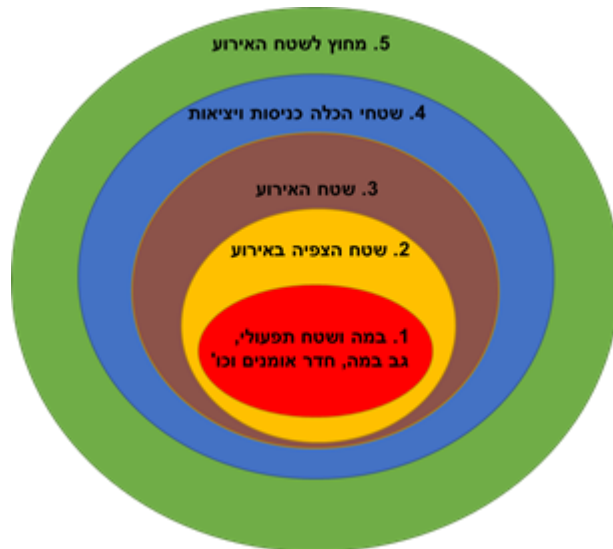
לדוגמה: יועץ הבטיחות מעבר לגידור, שערים, במה ותאורה כותב בתוכנית הבטיחות גם הנחיות של גורמים שונים כגון, הנחיית משרד הבריאות למיקום השירותים הכימיים בתוך האתר או מחוצה לו, אם זה מחוץ לאתר אז יש לנו נקודת בידוק נוספת למשתתפי האירוע שיוצאים לשירותים וכדומה. יועץ הבטיחות בעת כתיבת תוכנית הבטיחות מתייחס למספר רב של גורמים המשפיעים על התוכנית/האירוע, אשר בהכרח משפיעים אל תוכנית האבטחה, אני אמנה חלק מהם בטבלה להלן:

שטח האירוע וסביבתו זמן ומרחב	בעלי תפקידים באירוע	תחומי אחריות בין בעלי תפקידים	סוג האירוע / אומן
אלכוהול	איכות חיים	סוג אוכלוסיה	כניסה חופשית או בתשלום
פרסום מקומי/ איזורי /ארצי	מעברים הכרחיים וצירי תנועה	חניות	כוחותינו
הפרדה בין קהל לרכב חירום	כניסות ויציאות חירום	ל"ז האירוע	הלכי רוח המשפיעים על האירוע
מיקום דוכני מזון / תאי שירותים / דוכנים שונים	צפיפות קהל	לחץ בשערים	קריסת במה / תפאורה
מפגעי בטיחות	דרכי הגעת קהל ברכב פרטי / תחבורה ציבורית	הפרדה בין קהל לבמה	חלוקה לגושים

ע.ר. 580116051

יועץ הבטיחות אמור לתכנן את מעגלי הבטיחות באירוע ומנהל האבטחה צריך להיות חלק מרכזי פעיל בכל מעגלי האירוע מהמעגל החיצוני (5) דרך שאר המעגלים עד המעגל הפנימי (1):

- מעגל 5 – מחוץ לשטח האירוע:** מעגל זה הינו הנגשת האירוע לציבור, בו מנהל האבטחה מעביר את ההנחיות שלו לציבור כגון: דרכי הגעה, מדיניות הכנסת נשק, מיקום חניונים, שערי כניסה וכל מידע שלענייתו של מנהל האבטחה יקל בניתוב ושליטה בקהל למניעת צפיפות בשערי הכניסה ואתר האירוע.
- מעגל 4 – שטחי הכלה:** כניסות ויציאות – מיקום השערים, כמות המובילים, צפי קהל בשערים ופועל יוצא בניית שטחי הכלה להקלת עומסים / צפיפות קהל.
- מעגל 3 – שטח האירוע:** מיקום דוכני מזון, שירותים ציבוריים, מתקנים שונים לקהל ואופן פריסתם באתר שלא יהיו מול הכניסות כי הם בולמים כניסת קהל ושאינו מוצבים רק בנקודה אחת באתר כל שיהיו עומסי קהל בזמן ההמתנה לאירוע.
- מעגל 2 – שטח הצפייה:** חלוקה לגושים, הקהל צופה בעמידה או בישיבה, מיקום מגדלי ההגברה והפרדה מקהל, פיזור הקהל בסיום האירוע וכדומה.
- מעגל 1 – במה:** הפרדה בין הקהל לבמה, מניעת הגעת קהל לגב במה, מיקום חדר האומנים ומעבר מהחדר לבמה.

מעורבות מנהל האבטחה בכל המעגלים יביא לניהול נכון של הקהל על מנת למנוע מצב חירום כתוצאה מלחץ קהל בנקודה מסוימת באתר ופועל יוצא מכך למנוע מראש אסון.

כיצד מנהל האבטחה צריך לעשות זאת? הלכה למעשה:

- סיור שטח משותף עם מנהל האירוע, יועץ הבטיחות וכל גורם נוסף שיש לו קשר ישיר לאירוע כגון: משטרה, משרדי ממשלה וכדומה.
- קבלת תוכנית הבטיחות ומפת הבטיחות, קריאתה, ניתוחה והבנתה.
- סיור שטח שני עם מנהל האירוע ויועץ הבטיחות ותרגום תוכנית הבטיחות בשטח.
- העלאת השגות / הערות בפני יועץ הבטיחות וקבלת מענה מיועץ הבטיחות.
- כתיבת תוכנית האבטחה.

www.forum-security.org
<mailto:info@forum-security.org>

ע.ר. 580116051

מנהל האבטחה נדרש:

- א. לתכנן ולבצע את תוכנית האבטחה בהתאם לתוכנית הבטיחות תוך התייחסות לרמת כח האדם הנדרשת – מאבטח / בודק בטחוני / סדרן תרבות וספורט / סדרני חניות.
- ב. תיאום – חשוב שלא תהיה סתירה בין תוכנית האבטחה לתוכנית הבטיחות, במידה ונדרשת פעולה תוך כדי אירוע כגון פתיחה / סגירת שער יש לעשות זאת בתיאום עם יועץ הבטיחות.
- ג. נוכחות – באירועים מעל 1000 איש חובת נוכחות מנהל אבטחה, אך יתכן כי גם באירועים מתחת ל 1000 איש תדרוש המשטרה נוכחות מנהל אבטחה.
- ד. תכנון הפר"ש – יחידי (מנב"ט עם מכשיר קשר) או חפ"ק.
- ה. מיקום החפ"ק – לקחת בחשבון את הרעש של מערכות ההגברה והקהל.
- ו. תדרוך – תדרוך הכח במשימה, כולל תדרוך וחלוקת תפקידים במצבי חירום.
- ז. תכנון פיקוח ובקרה לאורך כל האירוע כולל ביצוע תרגיל בשערים.
- ח. חלה חובה על מנהל האבטחה לנקוט בפעולות למניעה וטיפול בתרחישי חירום, מענה ראשוני, עצירת אירוע וכדומה.
- ט. חלה חובה לתת מענה ראשוני לנקודות תורפה בטיחותיות שנתגלו תוך כדי אירוע, עד הגעת יועץ הבטיחות לטפל בנת"ב.

המלצות מנסיוני:

- א. חובה להיות מעורבים בכל שלבי האירוע.
- ב. חובה להעלות השגות / הערות שהתחווירו לך תוך כדי תכנון, לשאול שאלות שמשפיעות על האבטחה כגון כמות קהל שאמור להגיע בפרק זמן אל מול כמות קהל שניתן להעביר בשרוולי הבידוק בדקה, הדבר משפיע על דרישות תכנון שלך כמו שטח הכלה, הגדלת כמות מובילים וכדומה.
- ג. חשוב לדעת כי – העברת מידע מקדים לקהל ותכנון מסודר מראש בנושא הכנסת קהל ניתובו וכדומה יפחית חיכוכים ואירועי הפס"ד.
- ד. אל תעבדו ללא ביטוח.
- ה. לא הכל זה כסף, נראה לך כי דרישות המפיק / מנהל האירוע ותוכנית הבטיחות לא הגיוניות ועלולות לסכן את המשתתפים, אל תנהל את האירוע ותהיה מספיק אחראי להודיע על כך למשטרה ומספיק הוגן לומר למנהל כי אתה מדווח על כך.

כותב המאמר הינו סניץ בדימוס, מנהל אבטחה ומנהל בטיחות באירועים תחת כיפת השמים, מרצה ומומחה תוכן ביחידה לבטחון לאומי.

לתגובות והערות: shazran48@gmail.com